

Od redakcji

Bieżący numer Psychiatrii Polskiej obfituje w ciekawe i ważne dla klinicysty teksty. Otwierają go dwie części rekomendacji grupy ekspertów pod patronatem Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego oraz Konsultantów Krajowych w dziedzinie psychiatrii i psychiatrii dzieci i młodzieży na temat diagnostyki i leczenia zaburzeń dwubiegunowych u dzieci, młodzieży i młodych dorosłych. Teksty te powinny stanowić lekturę obowiązkową, gdyż dotyczą trudnego zagadnienia. Jak pisali Bień i wsp., w ostatnich dekadach w literaturze przedmiotu obserwuje się znaczny wzrost zainteresowania tematyką choroby afektywnej dwubiegunowej w populacji dzieci i młodzieży. Ze względu na sugerowane odmienności diagnostyczne między postacią dziecięcą a tą obserwowaną w populacji dorosłych proponuje się nawet utworzenie osobnej podjednostki dla tej grupy wiekowej. Wciąż utrzymuje się błędne przekonanie o rzadkim występowaniu zaburzeń dwubiegunowych w populacji dzieci i adolescentów. Tymczasem w ostatnich latach obserwuje się istotny wzrost rozpoznawalności tego schorzenia w tej populacji. W dzisiejszej praktyce klinicznej jednak wciąż w wypadku większości pacjentów mija nawet 10 lat od wystąpienia objawów do postawienia diagnozy i wdrożenia prawidłowego leczenia, a około 80% z nich jest w międzyczasie leczonych na zaburzenia współwystępujące z zaburzeniami nastroju, takie jak zaburzenia adaptacyjne, jadłowstręt psychiczny czy zaburzenia zachowania [1]. Dodatkowo leczenie młodych pacjentów stwarza znaczne wyzwania. Farmakoterapia jest często stosowana *off-label*, leki mają ograniczoną refundację, a dodatkowe trudności wiążą się z odmienną farmakokinetyką leków u młodych pacjentów. Rekomendacje firmowane przez PTP oraz Konsultantów Krajowych mogą dawać lekarzom nie tylko rzetelną wiedzę, ale i poczucie bezpieczeństwa.

Teksty te nie wyczerpują zagadnień związanych z leczeniem pacjentów młodzieżowych. Kolejny artykuł poświęcony jest terapii w oddziale dziennym. Dominującą rolę odgrywa tam psychoterapia. O przymierzach terapeutycznych pisze Tomasz Prusiński. Ten sam autor w innej pracy analizował przymierze terapeutyczne jako niespecyficzny czynnik leczący różne zaburzenia zdrowia psychicznego. Chociaż podkreśla się, że skuteczność psychoterapii pozostaje pod znaczącym wpływem jakości relacji między terapeutą a pacjentem, to w polskich badaniach istnieje niewielki materiał empiryczny, który dokładnie wskazywałby uzyskiwane efekty [2].

Wchodzimy coraz głębiej w erę sztucznej inteligencji (AI), można znaleźć coraz więcej dyskusji czy będzie to przełom w medycynie, czy może narzędzie dehumanizacji. A. Kałwa i wsp. przyjrzeni się zastosowaniu AI w terapii dzieci leczonych w ostrym oddziale psychiatrycznym. Polscy naukowcy prowadzą zaawansowane projekty i aktywnie dyskutują o wykorzystaniu AI w diagnostyce i terapii w psychiatrii. Przykładem jest projekt MENTALIO, realizowany w Krakowie, który ma na celu opracowanie systemu

wspomagającego decyzje terapeutyczne, w tym wskazywanie diagnozy i poziomu opieki – oparty na algorytmach AI. Czekamy na wyniki, mając nadzieję, że Autorzy zechcą opublikować je na naszych łamach!

Chociaż minęło już kilka lat od pandemii, psychiatrzy wciąż spotykają się z osobami, które doświadczają objawów lękowych, czy wręcz PTSD w związku z przebyciem hospitalizacją i zagrożeniem życia podczas chorowania na COVID-19. Badacze opisują nowe wyzwania związane z „zespołem stresu popandemicznego”, objawiającym się długotrwałym stresem, obniżonym nastrojem i problemami psychospołecznymi – który, mimo że nie został formalnie sklasyfikowany, przypomina PTSD [3]. Hospitalizacja pacjentów z COVID-19, która na ogół wiązała się z cięższym przebiegiem choroby, ma negatywny wpływ na zdrowie psychiczne i samopoczucie pacjenta. Niepewne rokowanie i leczenie oraz sama specyfika hospitalizacji przy zakażeniu SARS-CoV-2, polegająca na pobycie w izolowanych oddziałach, z zakazem odwiedzin, a nawet z ograniczeniem kontaktów z pracownikami służby zdrowia, wprowadzały dodatkowy stres [4]. Do tych zagadnień wracają B. Bętkowska-Korpała i wsp. odnosząc się zarówno do nasilenia objawów psychopatologicznych, jak i predyspozycji osobowościowych.

Teksty te nie wyczerpują zawartości numeru, który Czytelnik ma w ręku, ale mamy nadzieję, że będą zachętą do lektury. W tym miejscu z przyjemnością informujemy również Państwa o wzroście współczynnika *Impact Factor* Psychiatrii Polskiej, który wynosi obecnie 1.1.

**Dominika Dudek – redaktor naczelna,
Jerzy A. Sobański,
Katarzyna Klasa**

Piśmiennictwo

1. Bień MP, Adamczewska KA, Wilczyński KM, Cichoń L, Jelonek I, Janas-Kozik M. *Correlation between attention deficit hyperactivity disorder and bipolar disorder in children and adolescents: Systematic review*. Psychiatria Polska. 2023;57(2):375-94. <https://doi.org/10.12740/PP/OnlineFirst/144050>
2. Prusiński T. *The working alliance and the short-term and long-term effects of therapy: Identification and analysis of the effect of the therapeutic relationship on patients' quality of life*. Psychiatria Polska. 2022;56(3):571-90. <https://doi.org/10.12740/PP/OnlineFirst/130280>
3. Heitzman J. *Impact of COVID-19 pandemic on mental health*. Psychiatria Polska. 2020;54(2):187-98. <https://doi.org/10.12740/PP/120373>
4. Juczyński Z, Kwiecińska L, Ogińska-Bulik J. *Ruminations as predictors of post-traumatic stress disorder after hospitalization for Covid-19*. Psychiatria Polska. 2023;57(5):1011-22. <https://doi.org/10.12740/PP/152817>